

Delvis solformørkelse

Lørdag 29. marts 2025 kunne man opleve et særligt astronomisk fænomen på forårshimlen: En delvis solformørkelse. Steno Museet slog dørene op til et udsolgt arrangement.

Delvise solformørkelser indtræffer regelmæssigt, men derfor er det alligevel et fænomen, der er værd at opleve.

Kikkerter i museumshaven
Science Museerne markerede begivenheden med et “solformørkelses-event” på Steno Museet, hvor man

kunne se på Solen i kikkerter med særligt solfilter, så man kunne se solpletter og de flotte udbrud på Solens overflade. Under hele formørkelsen kunne museets gæster og personale følge med i forløbet igennem en særlig kikkert, som streamede direkte til brugernes egne telefoner. Kikkerterne var

udlånt og opstillet af Karsten Brogaard fra Institut for Fysik og Astronomi. Også Østjyske Amatørastronomer stillede kikkertudstyr op til glæde for publikum og presse. Med museets egen Sunspotter kunne børn og andre gæster på sikker vis studere en projektion af solskiven.

Eventet var udsolgt med lynets hast, og der var fin opmærksomhed fra pressen. Bl.a. lavede DR Vejret en

Astro-formidler Magnus Ingerslev Uggerhøj tog sig af den meget interesserede pressefotograf. Foto: Trine Bjerre Mikkelsen.

reportage dagen før med fokus på viden og fakta om solformørkelser, og TV2 Østjylland livebloggede fra Steno Museet på selve dagen.

Fakta om solformørkelsen

Den delvise solformørkelse startede kl. 11.27, hvor Månen gradvis passerede hen over solskiven. Der var maksimum kl. 12.20, hvor cirka $\frac{1}{3}$ af Solen var dækket. Formørkelsen sluttede kl. 13.13, og et par spredte skyer ødelagde overhovedet ikke den gode stemning i museumshaven.

En solformørkelse opstår, når Solen, Månen og Jorden står på linje i verdensrummet, og Månen er imellem de to andre himmellegemer. Det man oplever – set fra Jorden – er, at Månen passerer ind over solskiven.

Stemning fra Kenya

I planetariet var der særforestillinger med fokus på det astronomiske fænomen "formørkelser". Den sidste forestilling blev særlig, da en af museets frivillige, John Frentz, berettede om, hvordan han som udsendt lærer havde oplevet, at alle 140 elever på en skole i det nordlige Kenya under en

total solformørkelse i 1973 registrerede forskellige data. De noterede temperaturer, udseende og størrelse af den formørkede skive, samt naturens og menneskers reaktioner – fugle, der tav, køer, der begyndte at gå hjem og mødre, der løb ud efter deres børn.

Der blev desuden vist billeder af formørkelsen, originale formørkelsesbriller og materiale til orientering af befolkningen om begivenheden.

Husk brillerne

Det er vigtigt, at man ikke ser på Solen uden særlige briller. Uden beskyttelse kan man risikere alvorlige øjenskader. Hvis du vil kigge på Solen, så brug altid solformørkelsesbriller, der bortfiltrerer al skadelig stråling. Museumsbutikken har altid brillerne til salg.

Næste gang, der er delvis solformørkelse i Danmark, er 12. august 2026. Vi glæder os!

*Trine Bjerre Mikkelsen,
Ole Bjælde, John Frentz og
Aase Roland Jacobsen*

Frivillig ved Steno Museet John Frentz viser her originale solformørkelsesbriller og en avis fra 1973 i Kenya. Foto: Aase Roland Jacobsen.